
MUHASHO WA VHULAMUKANYI NA MVELEDZISO NA NDAYOTEWA

TSHIPIḐA TSHA VHU 14 TSHA MANYUWAḐA WA TSWIKELELO KHA MAFHUNGO

Yo dzudzanywa nga: Vhafarisamuofisiri wa Mathungo
Luḑingo: 012 315 - 1730
Fekisi: 012 315 - 4837

MANYUWAĀ WO DZUDZANYWA ZWI TSHI YA NGA TSHIPIĀ TSHA VHU 14 TSHA MULAYO WA TĪHUTĪHUWEDZO YA TSWIKELELO YA MAFHUNGO WA 2000

TSUMBAFHUNGO

TshipiĀ 1, 2 na 3	3
Zwidodombedzwa zwa vhukwamani zwa Muofisiri wa Mafhungo	3
Vhafarisamuofisiri wa Mafhungo	4
Madavhi kha Muhasho wa Vhulamukanyi na Mveledziso ya Ndayotewa	4
Rekhodo dzine dza dzula dzi hone zwi tshi ya nga tshipiĀ tsha vhu 15	6
NĀila ya tswikelelo kha rekhodo dzine dza dzula dzi hone	9
Tswikelelo kha rekhodo zwi tshi ya nga TshipiĀ tsha vhu 14(1) (d)	9
Maitele a khumbelo	13
Mbadelo	13
NĀila ya u badela	14
Thandululo	14
U khwinisa na u wanalea ha manyuwaĀ	14
Mbadelo	15

TSHIPIDA TSHA 1

Mulayo wa Ṭhụtḥuwedzo ya Tswikelelo kha Mafhungo wa 2000 (Mulayo wa vhu 2 wa 2000) u sumbedza uri Tshiimiswa tsha muvhuso tshi fanela u n̄tshedza zwidombedzwa zwa rekhodo dzine itsho Tshiimiswa tsha vha nadzo u itela uri hu kone u fushwa t̄hoḡea ya khumbelo ya ayo mafhungo in̄we na in̄we.

Zwidombedzwa zwa rekhodo dzo vhulungwaho nga Tshiimiswa tsha Nnyi na Nnyi zwo kuvhanganywa kha bugu ine ya vhidzwa u pfi manyuwaḷa. Zwenezwo, Manyuwaḷa zwi amba rekhodo dzine dza vhulungwa nga Tshiimiswa tsha Nnyi na Nnyi. Rekhodo dzine dza vha hone dzi vha dzi tshi sumbedza mishumo/kushumele kwa yuniti in̄we na in̄we. U itela u fhambanyisa vhukati ha mishumo/kushumele kwa yuniti in̄we na in̄we, rekhodo ya yuniti in̄we na in̄we i vha yo nambariwa nga n̄ḡila yo fhambanaho. Rekhodo in̄we na in̄we i dovha ya vha na ndaela ya kushumiselwe.

Nga n̄ḡa ha rekhodo, dzine dza vhidzwa faela, manyuwaḷa u na zwidombedzwa nga ha ḡiresi dza T̄hoho dza Muhasho khathihi na zwa Muofisiri wa Mafhungo wa Tshiimiswa tsha Nnyi na Nnyi khathihi na dzina ḷa yuniti in̄we na in̄we kha Tshiimiswa tsha Nnyi na Nnyi, mishumo yatsho mihulwane khathihi na mutevhe wa rekhodo dzoṡhe dzine Tshiimiswa tsha Nnyi na Nnyi tsha vha nadzo.

TSHIPIDA TSHA VHU 2

TSEMBANDILA YA TSHIPIDA TSHA VHU 10 YA MANYUWALA YOTHE KHA ḲA AFRIKA TSHIPEMBE

Khomishini ya Pfanelo dza Vhathu ya Afrika Tshipembe yo anḡadza tsembandila sa zwe zwa sumbedziswa zwone kha Tshipiḡa tsha vhu 10 tsha Mulayo wa Ṭhụtḥuwedzo ya Tswikelelo kha Mafhungo. Tsembandila i a wanala kha ofisi dza Khomishini ya Pfanelo dza Vhathu ya Afrika Tshipembe.

Yuniti ya PAIA (Ṭhụtḥuwedzo ya Tswikelelo kha Mafhungo) kha Khomishini ya Pfanelo dza Vhathu ya Afrika Tshipembe

The Research and Documentation Department
Private Bag X2700
HOUGHTON
2014

Luḡingo +27 11 877 3600
Webusaithi www.sahrc.org.za
imeiji PAIA@sahrc.org.za

TSHIPIDA TSHA VHU 3

ZWIDDOMBEDZWA ZWA VHUKWAMANI ZWA MUOFISIRI WA MAFHUNGO NA VHAFARISAMUOFISIRI KHA MUHASHO WA VHULAMUKANYI NA MVELEDZISO YA NDAYOTEWA

MUOFISIRI WA MAFHUNGO:

Mulangi-Dzhenerala: Mr V Madonsela
Private Bag X81
PRETORIA
0001

Luṭingo: +27 12 406 4701/18, 012 406 4704/06

Fekisi: +27 12 406 4703

Imeili: Yusimadonsela@justice.gov.za, bmusekwa@justice.gov.za, ckok@justice.gov.za

Ṭhalutshedzo ya Mishumo:

U sumbedza nḡila dza muhasho kha Muhasho wa Vhulamukanyi na Mveledziso ya Ndayotewa na u fanela u vhona uri hu na u bvela khagala, u dzhia vhuḡifhinduleli, u vha phurofeshinaḡa na u leludza tshumelo kha vhashumelwa, zwine zwa katela vhavhilaeli, Phalamennde na Muvhuso.

MUFARISAMUOFISIRI WA MAFHUNGO:

Ms Marlyn Raswiswi

Adv.Witness Nḡou

Ms Natalie-Dominique Louw

Access to Information & Records Management
Private Bag X81
PRETORIA
0001

Luṭingo: +27 12 357 8544, 012 315 1730/15

Imeili: paia@justice.gov.za

Fekisi: +27 12 315 4837

Ṭhalutshedzo ya Mishumo:

Kutshimbidzele kwa u thoma u shuma ha PAIA nga Zwiimiswa zwa Nnyi na Nnyi zwoṭhe na u konanywa ha Ṭhuṭhuwedzo ya PAIA kha tshitshavha na u gudiswa ha Vhafarisamuofisiri wa Mafhungo nga ha u thoma u shuma ha Mulayo.

MADAVHI KHA MUHASHO WA VHULAMUKANYI NA MVELEDZISO YA NDAYOTEWA

<p><u>TSHUMELO DZA KHOTHE</u> Mufarisamulangi - Dzhenerala</p>	<p>U vhona uri tshumelo dza khothe dzi shumise masheleni zwavhuḡi na u leludza u khethekanya mishumo ya mulayo, vhutshutshisi na ndaulo; thandululo ya u ṭavhanya ya mafhungo a milayo ya muṭa. U ita risetshe; u konanya tshumiso ya mulayo u re nga fhasi ha ndaulo ya ndayotewa u fana na Mulayo wa Ṭhuṭhuwedzo ya Ndinganyiso na Thivhelo ya Tshiṭalula tshi songo teaho (2000); U ṭuṭuwedza Ndayotewa na ndeme dzayo; u thusa na u tsireledza zwiimiswa zwo ḡiimisaho zwine zwa tikedza demokirasi ya ndayotewa u itela u khwaṭhisedza uri zwi a kona u ḡiimisa na u shuma zwavhuḡi; na u konanya na u bveledza mbekanyamushumo dza u tikedza vhulamukanyi kha zwa matshiliso na u vha na pfanelo ya u dzhenelela kha zwa muvhuso.</p> <p>Vhulanguli: Vhukoni ha u shuma zwavhuḡi ha Khothe ya Dzingu U langula u bveledzwa ha mbekanyamaitela na u</p>
---	--

	<p>dzhenelela/mbekanyamushumo dza u tikedza sisiteme ya ndangulo ya matshimbidzele a mulandu; U bvela phanda na u sedzulusa kushumele kwa dzikhothe na u tūtuwedza nḡila kana mbekanyamushumo dza u thusa u itela u fhungudza u salela murahu ha milandu; U ḡetshedza tshumelo ya thikhedzo ya HR; u wana na u ya ofisini dzo teaho malugana na zwa HR; U tūtuwedza u leludza ha matshimbidzele a milandu ya tshitshavha na zwigevhenga. U khwaḡhisedza uri hu bveledza sisiteme na u ḡanganyiswa ha sisiteme u itela uri khothe dzi kone u shuma zwavhuḡi (sisiteme dza u rekhoda, u imisa video, sisiteme dzo ḡanganyiswaho dza ndangulo ya mulandu); U leludza na u sedzulusa mitheo ya ndaulo ya lushaka kha tshumelo dza khothe u itela u khwinisa kushumele; U konanya u ḡanganyiswa ha ndingedzo dza vhashumisani kha zwa vhulamukanyi kha ndangulo ya mulandu na u shumiswa ha zwithu zwa ndeme nga zwigwada. U bveledza zwilinganyo zwa tshumelo na u leludza mitheo ya SLA kha ndangulo ya kushumele kwa khothe na u lavhelesa u tevhedzelwa ha zwilinganyo zwa tshumelo; U konanya mafhungo a Tshumelo dza Khothe na maitete a thikhedzo ya tsho; u tikedza khothe musi dzi tshi davhidzana kana u shumisana na vhafaramikovhe.</p>
<p><u>MUHULWANE WA KHOTHE KHULWANE</u> Mulanguli muhulwane</p>	<p>U ḡetshedza tshumelo i swikeleleaho maelana na mufu khathihi na ndaka dzine dza kha ḡi kolodiwa, vhulanguli ha ndaka na ndaka ire kha tshikwama tsho tsireledzwaho. Vhuḡifhinduleli ha Muhulwane wa Khothe Khulwane ndi u lavhelesa ndaulo ya ndaka ya mufu na ndaka ya muthu ine ya khaḡi kolodiwa na tshiiimiswa tsha mulayo, ndaka i re kha tshikwama tsho tsireledzwaho na vhalanguli vha ndaka na u khwinisa tswikelelo kha Tshikwama tsha Muundḡi nga vhathu vhane vha vha pfanelo dza u ita mbilo ya masheleni u bva kha tshikwama itshi.</p>
<p><u>MVELEDZISO YA MULAYO</u> Mufarisamulangi - Dzhenerala</p>	<p>U ḡoḡisisa na u tūtuwedza khwiniso ya Ndayotewa ya Riphabuḡiki ya Afrika Tshipembe ya 1996. U ḡoḡisisa na u dzudzanya na u tūtuwedza milayo miswa ya ndeme, zwi tshi katela milayo yo phasiswaho nga fhasi ha vhurumelwa ya Muhasho.</p>
<p><u>TSHUMELO YA TSIVHUDZO DZA MULAYO</u> Mutsivhudzi Muhulwane wa zwa Mulayo wa Muvhuso</p>	<p>U ḡetshedza tshumelo dzo leluwaho, dzi shumaho nahone dza phurofeshinala kha Muvhuso, nga u ḡhogomela yuniti ya zwa mulayo, u bveledza milayo na mbekanyamaitete, u ita milayo ya khadzimiso ya masheleni, u ita uri mvetamveto dza mulayo dzi vhe dza tshizwino na u vhona uri tshumelo dza mulayo dzi wanala fhethu huthihi.</p>
<p><u>ZWA GWAMA</u> Muofisiri Muhulwane wa zwa Gwama</p>	<p>U ḡetshedza thikhedzo kha mafhungo a zwa masheleni.</p>

<p><u>TSHUMELO DZO</u> <u>TANGANELANAHO DZA</u> <u>VHASHUMI</u> Mufarisamulangi - Dzhenerala:</p>	<p>Dairekhithoreithi: Tshomedzo dza Vhashumi U ɱetshedza tshumelo ya zwa vhashumi i shumaho zwavhuɱi. Izwi zwi katela tsumbanɱila ya mbekanyamaitele, tsivhudzo, thuso ya zwa ndaulo na vhugudisi u itela u wana vhashumi vho dzudzanyeaho vha re na mafulufulu kha Muhasho wa Vhulamukanyi na Mveledziso ya Ndayotewa.</p>
	<p>Dairekhithoreithi: Pfunzo ya Tshitshavha na Vhudavhidzani U ɱetshedza tshumelo dza vhudavhidzani nga kha u phaɱaladza mafhungo na tshumelo dza pfunzo ya nnyi na nnyi, dzi tshimbilelanaho na Mbekanyamushumo dza Vhudavhidzani dza Lushaka na u nweledza ndivho ya lushaka. "LUSHAKA LUNE LWA KHOU SHUMELA VHUTSHILO HA KHWINE".</p>
	<p>Dairekhithoreithi: Ndaulo ya Sisiteme ya zwa Mafhungo U vhona uri DOJCD i khou shumisa thekholodzhi ya khwine u itela u wana sisiteme dza ndaulo dzi sa ɱuri, u ɱuɱuwedza vhuɱifhinduleli ha tshitshavha na u shumana na ɱhooɱea dza mafhungo na dza ndaulo ya sisiteme nga nɱila yo leluwaho.</p>
<p><u>MVELEDZISO YA NDAYOTEWA</u> <u>Mufarisa Mulangi - Dzhenerala</u></p>	<p>U khaɱhisedza demokirasi ya ndayotewa, mikhwa yayo na kuvhusele kha shangonho imelwa shango na Muvhuso</p> <p>Dairekhithoreithi: Vhushaka ha Dzitshaka U shumana na mafhungo a vhutshinyi kha dzitshakatshaka na vhutshinyi hapo, u vhuisa na u ɱuwisa vhatshinyi u itela u senga milandu ye vha i ita kha mashango aneo, ppanelo dza vhatshu dza dzitshakhatshakha na milayo ya zwa dzinndwa, thuso ya zwa thekeniki na nyendo dza u guda khatihhi na miɱangano ya tshiofisi mashangoɱavha.</p>

TSHIPIDA TSHA VHU 4

REKHODO DZINE MUHASHO WA VHA NADZO, DZINE DZA DZULA DZI HONE

MVULATSWINGA

Ndima iyi i shumana na mbetshelo dza tshipida tsha vhu 14(1) (d) tsha Mulayo wa Thuthuwedzo ya Tswikelelo kha Mafhungo tshine tsha talutshedza uri tshiimiswa tshi fanela u nsetshedza zwidombedzwa zwa rekhodo dzine tsha vha nadzo u itela u kona u shumana na khumbelo dza tswikelelo kha mafhungo.

Ndi zwa ndeme u dzhiela ntha uri Muhasho wa Vhulamukanyi na Mveledziso ya Ndayotewa wo khethekwnya nga khethekanyo mbili khulwane zwi tshi elana na mafhungo/rekhodo dzine wa vha nadzo:

- Madavhi ane a shumana na mishumo ya ndeme – Ofisi dza Vhahulwane, Tshumelo dza khothe na mañwe vho.
- Madavhi ane a shuma mishumo ya thikhedzo – HR, PEC, ISM, na mañwevho.

Zwo katelwaho kha manyuwaļa iyi ndi madzina a dzifaela. Faela ndi zwishumiswa zwine zwa shumiswa u vhumungo rekhodo kha Muhasho. Faela inwe na inwe i na nomboro na thalutshedzo thukhu dza rekhodo dzine dza vha kha faela yeneyo khathihi na dzina ļa faela. **Zwa ndeme nga maanļa** – faela inwe na inwe i na nomboro yayo, ļuvha ļe ya vulwa na ļe ya valiwa ngaļo na ndaela dza kushumisele kwa faela yeneyo. Ndaela dza kushumisele ndi dza ndeme ngauri dzi sumbedza uri hu fanela u itea mini nga murahu ha tshifhinga tsho tiwaho.sa tsumbo uri faela ya A10 i fanela u rumelwa NASA (National Archives of South Africa) kha miñwaha ya fumi nga murahu ha ļuvha ļe ya valiwa ngaļo ļi re kha gwati. Muhasho uyo u na nļaila ya kuvhulungele kwa rekhodo, ine ya fana na ya Muhasho uno.

TSWIKOLELO KHA REKHODO ZWI TSHI YA NGA TSHIPIDA TSHA VHU 15(1)

Minisiļa zwi tshi ya nga tshipida tsha vhu 15(2) u fanela u anļaadza kha Gazethe ya Muvhuso nļivhadzo nga ha rekhodo dzine dza dzula dzi hone.

Ndima iyi i talutshedza milayo nga u angaredza zwi tshi elana na rekhodo dzine dza dzula dzi hone. Zwidombedzwa izwi zwi dovha zwa wanala kha webusaithi ya Muhasho kha: www.justice.gov.za.

THALUTSHEDZO YA KHETHEKANYO DZA REKHODO DZINE DZA DZULA DZI HONE ZWI TSHI YA NGA TSHIPIDA TSHA VHU 15(1) TSHA MULAYO WA THUTHUWEDZO YA TSWIKOLELO KHA MAFHUNGO WA 2000 (MULAYO WA VHU 2 WA 2000)

1. THALUTSHEDZO YA KHETHEKANYO DZA REKHODO DZINE DZA DZULA DZI HONE U ITELA U TOLWA ZWI TSHI YA NGA TSHIPIDA TSHA VHU 1)(a)(i)

Tshumelo dza Khothe

- Tshivhumbeo tsha Tshumelo dza Khothe.
- Fomo dza khumbelo dza u tholiwa sa Khomishinari wa Muano.
- Thoļaea dza khumbelo dza u vha Khomishinari wa Muano.
- Khumbelo ya u tholwa sa sherifi.
- Fomo ya khumbelo ya u tholwa sa Musedzulusi.
- Zwidombedzwa nga vhuļalo zwa Ofisi ya Muimeleli wa zwa Muļa.
- Zwidombedzwa nga u angaredza maelana na u thoma u shuma ha

1. THALUTSHEDZO YA KHETHEKANYO DZA REKHODO DZINE DZA DZULA DZI HONE U ITELA U TOLWA ZWI TSHI YA NGA TSHIPIḐA TSHA VHU 1)(a)(i)

Hague Convention nga ha Zwiteḑwa zwa Muvhuso zwa U Dzhiwa ha Vhana nga Khani ha Dzitshakhatshakha

- Nomboro dza Vhukwamani dza Muimeleli Muhulwane wa zwa Miḑa na ofisi ḑhukhu dza Muimeleli wa zwa Miḑa.
- Mulayo wa Vhana wa vhu 38 wa 2005
- Ndaulo dza Mhasho wa Vhulamukanyi kha Mulayo wa Vhana
- Mulayo wa u Konanya kha Maḑwe Mafhungo a zwa ḑhalano wa vhu 24 wa 1987
- Fomo dzo fhambanaho dzine dza tiwa nga mulayo wo fanelaho
- Mafhungo nga u angaredza nga ha Khothe ya Ndinganyiso na Mulayo.
- Mulayo wa Khothe dza Ndinganyiso.
- Fomo dzine dza shumiswa kha Khothe dza Ndinganyiso.
- Maḑwe maḑwalo, zwibugwana, na dziphamufulethe, maḑwalo a u angaredza.
- Mafhungo a Komiti ya Tsedzuluso ya zwa Ndinganyiso na maḑwalo.
- Nomboro dza vhukwamani dza Tshumelo dza Khothe.
- Tsumbanḑila dza maitete – Ndaulo ya khothe na matshimbidzele a milandu ya khothe dza Dzingu na dza Tshiḑiriki
-
- **Vhulanguli: Vhukoni ha u shuma zwavhuḑi ha Khothe ya Dzingu**
- Nomboro dza vhukwamani dza Khothe ḑhukhu na vhalangi vha khothe
- Nomboro dza vhukwamani dza Phuresidennde wa Khothe ya Dzingu
- Mutevhe wa Khothe dza Dzingu: Zwigevhenga/Vhatshinyi
- Mutevhe wa Khothe dza Dzingu: Vhadzulapo
- Tsumbanḑila ya maitete – Ndaulo ya khothe na matshimbidzele a mulandu a Khothe dza Dzingu na Khothe dza Tshiḑiriki
- Fomo dza Khothe dza Vhadzulapo dza Dzingu
- Mutevhe wa Khothe dzine AVR dza tea u iswa hone
- Mutevhe wa Khothe dzine dza vha dzo salela murahu nga mushumo
- Fomo dzo fhambanaho dzo randelwaho nga mulayo wo teaho

Mveledziso ya Ndayotewa

- Tshibugwana tsha Ndayotewa tsha Afrika Tshipembe (nga nyambo dza 11 dza tshiofisi na Bureji)
- Mafhungo nga u angaredza nga ha Khothe dza Afrika Tshipembe
- Mulayo wa Khothe dza Ndinganyiso
- Fomo dzo shumiswaho kha Khothe dza Ndinganyiso
- Zwibugwana na phamfulethe nga ha PAJA, PAIA na PEPUDA
- Tsheo ya Miḑangano ya Komiti ya Tsedzuluso ya Ndinganyiso
- Maḑwalo ane a dodombedza Thendelano dza Pfanelo dza

1. TĤHALUTSHEDZO YA KHETHEKANYO DZA REKHODO DZINE DZA DZULA DZI HONE U ITELA U TĤOLWA ZWI TSHI YA NGA TSHIPIĀ TSHA VHU 1)(a)(i)

Vhathu dzo sainiwaho nga Khabinete na Phalamennde

- Manweledzo nga ha mvelaphanda ya u tangana na madzangano a nga ngomu u fana na UN, Guvhangano la Hague, Zwiimiswa zwa Dzitshaka zwa u Tanganyiswa ha Mulayo wa Phuraivete
 - Mivhigo ya Mashango nga ha Zwishumiswa zwa Pfanelo dza Vhathu dza Dzitshaka
 - Mafhungo nga u angaredza nga ha Mveledziso ya Nyito ya Lushaka malugana na Tshiatalula , u vhenga vhabvannda na zwiinwe zwi sa kondelelei zwi no tshimbilelana
 - Mbekanyamaitete malugana na u Shuma na Madzangano a si a muvhuso
 - Nzudzanyo dzo tendelwaho dza Mvelelo dza Khabinete dza vhu 14
 - Mivhigo nga ha Thandela dzo Khetheaho nga fhasi ha Mutheo wa Pfanelo dza Vhathu, hu tshi katelwa Mafhungo a u angaredza na zwidombedzwa zwa vhukwamani
- Liinwalo la Mbekanyamaitete la nga ha u Tambudzwa nga kha Vhudzekani, LGBTI, HIV na AIDS, na U rengiswa ha vhathu

Mveledziso ya Mulayo

- Zwidombedzwa nga vhudalo nga ha mveledziso ya Mulayo.
- Maitele a mulayo.
- Milayo ine ya langulwa nga Muhasho.
- Nomboro dza vhukwamani.

Pfunzo na Vhudavhidzani ha Lushaka

- Zwidombedzwa nga u angaredza zwa Pfunzo na Vhudavhidzani zwa Lushaka.
- Khaenda ya zwiitei.
- Nomboro dza vhukwamani.

Ndaulo ya zwa Masheleni

- Zwidombedzwa nga u angaredza nga ha Tshumelo dza zwa Masheleni.
- Nomboro dza vhukwamani.

Tshumelo dza Tsivhudzo ya zwa Mulayo

- Zwidombedzwa nga vhudalo zwa Tshumelo dza Tsivhudzo ya zwa Mulayo.
- Mivhigo ya mulayo na shedulu dza mushumo.

Zwa Vhashumi

- Nyandadzo ya zwickhala zwa mushumo kha Tshumelo ya Muvhuso na

1. TĤHALUTSHEDZO YA KHETHEKANYO DZA REKHODO DZINE DZA DZULA DZI HONE U ITELA U TOLWA ZWI TSHI YA NGA TSHIPIĀ TSHA VHU 1)(a)(i)

Muhasho wa Vhulamukanyi na Mveledziso ya Ndayotewa

- Mbekanyamaitete dza HR
 - Mbekanyamaitete dza Ndinganyiso ya Kutholele
 - Mbekanyamaitete ya Vhushaka ha Vhashumi
 - Mbekanyamaitete ya Ndaulo ya Kushumele
 - Mbekanyamaitete ya Vhaholefali
 - Mbekanyamaitete ya u shuma tshifhinga tsho fhiraho
 - Mbekanyamushumo ya TĤaĤhuvho ya Mushumo
 - Mbekanyamaitete ya HIV na AIDS
 - Mbekanyamaitete ya zwa Mitambo na Vhumvumvusi
 - Mbekanyamaitete ya u TĤoĤa na u NĤanguludza vhashumi na ManyuwaĤa wa Maitete
 - Mbekanyamaitete ya Kutholele kwa u imela
 - Khoudu ya Kuambarele
 - Kuitele kwa u Fhelisa Tshumelo
 - Mbekanyamaitete ya Mutakalo na Vhuvha ha Vhashumi
 - Mbekanyamaitete ya u tambudza lwa vhudzekani
 - Livi
 - Khoudu ya vhuĤifari
 - Mbekanyamaitete ya Thuso ya u Guda
 - Mbekanyamaitete ya u Pfuluwa

Vhahulwane vha Khothe Khulwane

- Fomo (Fomo dza lfa Ĥa mufu, dza u rengiswa ha ndaka u itela u badela zwikolodo (Liquidation), Tshikwama, vhalangi vha ndaka na dza Tshikwama tsha VhaunĤi)
- GurannĤa/mivhigo.
- PhamufuĤethe.
- GurannĤa dza Vhahulwane vha khothe
- **ICMS** – Webusaiti i kuvhanganyaho mafhungo

Ndaulo ya SisĤeme ya zwa Mafhungo

- The Vanguard.
- Hearsay newsletter.
- Muvhigo wa zwa Vhashumi wo Khetheaho.
- The Headline Review.
- Our Voice.
- NĤila ya Kushumele ya u Thivhela Vhutshinyi ya Lushaka.

Vhushaka ha Mulayo ha Dzitshakatshaka

- Maguvhangano a dzitshakatshaka ane a langulwa nga Muhasho
- Mivhigo ya shango nga ha zwishumiswa zwa pfanelo dza vhathu zwa dzitshakatshaka hune Muhasho wa vha Ndangulo ya Vhukati

1. TĤHALUTSHEDZO YA KHETHEKANYO DZA REKHODO DZINE DZA DZULA DZI HONE U ITELA U TĤOLWA ZWI TSHI YA NGA TSHIPIĀA TSHA VHU 1)(a)(i)	
2. TĤHALUTSHEDZO YA KHETHEKANYO DZA REKHODO DZINE DZA DZULA DZI HONE U ITELA U RENGWA ZWI TSHI YA NGA TSHIPIĀA TSHA VHU 15(1)(a)(ii)	
(a) Mutevhe wa rekhodo dzi re afho nĥha	(a) Rekhodo dzi nga wanala nga u humbelwa nga u tou nĥwala vha rumela kha PAIA unit, The Deputy Information Officer, Department of Justice & Constitutional Development; Private Bag X81; Pretoria; 0001, nomboro ya fekisi : 012 315 – 4837; imeji: paia@justice.gov.za vho badela mutengo wa R20-00.
3. TĤHALUTSHEDZO YA KHETHEKANYO DZA REKHODO DZINE DZA DZULA DZI HONE U ITELA U KOPIWA ZWI TSHI YA NGA TSHIPIĀA TSHA VHU 15(1)(a)(ii)	
(a) Mutevhe wa rekhodo dzi re afho nĥha	(a) Rekhodo dzi nga wanala nga u tou nĥwala vha rumela kha The Deputy Information Officer, Department of Justice & Constitutional Development; Private Bag X81; Pretoria; 0001, fekisi 012 315 - 4837, imeji: paia@justice.gov.za na u badela mutengo u re kha tshiteriwa tsha vhu 2 tsha TshipiĀa II tsha Muengedzo A tsha ndaulo maelana na Tĥhuĥwedzo ya Tswikelelo kha Mafhungo.
4. TĤHALUTSHEDZO YA KHETHEKANYO DZA REKHODO DZINE DZA DZULA DZI HONE DZA MAHALA ZWI TSHI YA NGA TSHIPIĀA TSHA VHU 15(1)(a)(iii)	
(a) Mutevhe wa rekhodo dzi re afho nĥha	(a) Rekhodo dzi nga wanala nga u tou nĥwala vha rumela kha: The Deputy Information Officer, Department of Justice & Constitutional Development; Private Bag X81; Pretoria; 0001, nomboro ya fekisi 012 315 – 4837; imeji: paia@justice.gov.za

NDILA DZA TSWIKELELO KHA REKHODO DZINE DZA DZULA DZI HONE

Tshipiḁa tsha vhu 15 tsha Mulayo wa Ṭhuṭhuwedzo ya Tswikelelo kha Mafhungo tshi sumbedza uri Muhasho u fanela u aṅḁadza kha Gazethe ya Muvhuso sheduḁu(mutevhe) wa rekhodo dzine dza dzula dzi hone kha Muhasho. Khumbelo ya rekhodo idzi a dzi itwi nga u ḁadza Fomo ya A yo tiwaho ine ya shumiswa kha u humbela mafhungo. A hu na mbadelo dza khumbelo dzine dza fanela u badelwa kha rekhodo idzi. Mbadelo dzine dza itwa ndi dza musi arali hu tshi khou fanela u itwa khophi dza rekhodo, zwi sa yi ngauri ndi khophi ya bammbiri, disiki, stifi, khasethe na zwiṅwevho.

Kha idzo rekhodo dzine dzo no iswa kha Mbulungelo ya Lushaka ya Afrika Tshipembe 'National Archives of South Africa', rekhodo dzi ḁo wanala hu tshi tevhedzwa milayo ine ya shumiswa kha u ṅetshedzwa ha rekhodo idzo.

- Mulayo wa Ṭhuṭhuwedzo ya Tswikelelo kha Mafhungo wa 2000 (Mulayo wa vhu 2 wa 2000)
- Mulayo wa Tsireledzo ya Mafhungo wa 1982 (Mulayo wa vhu 84 wa 1982)
- Mulayo wa Mbulungelo ya Lushaka na Rekhodo wa Afrika Tshipembe wa 1996 'The National Archives and Records of South Africa Act', (Mulayo wa vhu 43 wa 1996)

TSHIPIḁA TSHA VHU 5

TSWIKOLELO KHA REKHODO ZWI TSHI YA NGA TSHIPIḁA TSHA VHU 14(1) (d)

Rekhodo dza Muhasho dzi vhulungwa nga u tou vhewa kha faela. Rekhodo dzoṭhe dzi ṅewa madzina nahone hu sa athu u vhewa dzina hu thoma nomboro, ine ya vha nomboro ya faela. U zwi ṭalutshedza zwavhuḁi – arali muthu a tshi ṭoḁa u wana rekhodo kha Muhasho sa tshiimiswa, nomboro ya faela khulwane i ḁo thoma kha 1 u ya phanda.

1.REKHODO DZA TSHIIMISWA

Masia ane rekhodo dza katela: mafhungo a elana na khethekanyo dzoṭhe dza Muhasho zwi tshi katela khethekanyo dzo ḁiimisaho, dzine a dziho kha Muhasho, kha rekhodo dza Muhasho, dzine dza katela khothe, vhulanguli ha vhutshutshisi na ofisi dza vhuṅe ha mavu. Mafhungo ane a vha kha idzi faela a katela mafhungo a mbekanyamaitete, maga a tsireledzo maelana na vathu khathihi na tshivhumbeo tsha ndaka kha khethekanyo dza Muhasho. U vhulungwa ha mafhungo a tsireledzo na mbekanyamaitete ya vhudavidzani nga ngomu na nga nṅa.

Rekhodo nga ha zwiṅwe zwiimiswa zwa muvhuso na mihasho – mafhungo ane a vha hone hu katelwa mbekanyamaitete ya zwi re afho ṅṅa.

Maga a tsireledzo

Izwi zwi katela tsireledzo kha zwifhaṭo na vhashumi, vhahulisei, Minisiṭa, vhaeni vha bvaho kha miṅwe Mihasho na mafhungo ane afha ha ngo sumbedziswa.

2 VHUDZULO

Faela idzi dzi tšalutshedza mbekanyamaitele ya vhudzulo ha ofisini, mahaya a vhaofisiri a tshiofisi, zwi tshi katela khothe, tsireledzo ya zwifhaṱo zwa khothe, u vusuludzwa, vhudzulo ha vhaofisiri vho tendelwaho na mbekanyamushumo dza u fhaṱa dzine dza vha hone zwi sa kateli tshikimu tsha dzinṱu tsha vhashumeli vha muvhuso tshine tsha vha hone.

3 VHUPO HA U VHULUNGELA, ZWISHUMISWA NA NYANḂADZO

Faela/rekhodo dzi elanaho na zwifhaṱo zwa tshiofisi na dziofisi, mbetshelo dza ndaulo, zwi tshi katela na mbekanyamaitele dza u renga dzine dza vha hone. Izwi zwi katela mbekanyamaitele dza mbetshelo ya ndaulo, zwishumiswa zwa laiburari, u ṱhogomela bugu dza laiburari, u putela na zwishumiswa zwi si tshena mushumo, u shumisa mitshini na kushumiselwe kwa data, u renga ha fanitshara na zwiṱwe zwine zwa fanela u dzheniswa.

4.VHUDAVHIDZANI

Faela/Rekhodo idzi dzi shumana na mbekanyamaitele dza zwishumiswa zwa vhudavhidzani na tshumelo dza poso na vhuendedzi, u renga, u shumisa na mafhungo a elanaho nazwo.

5.ZWA MASHELENI/GWAMA

Faela/rekhodo idzi dzi elanaho na mbekanyamaitele dza zwa masheleni dza Muhasho maelana na zwivhumbeo zwa tsho, vhuḂifhinduleli ha zwa masheleni, ndaulo dza zwa masheleni, u vhilwa ha zwikolodo, masheleni ane a nga si tsha vhuya, rasithi na mbadelo dzo fhambanaho, Ndaulo dza Mulayo wa Ndangulo ya Masheleni a Muvhuso. Faela idzi dzi na mafhungo nga ha akhaunthu ya khetho dza vhumukanyi na akhaunthu ya diphosithi dza vhumukanyi.

6.VHASHUMI

Vhudavhidzani vhu elanaho na mushumi ene muṱe vhu Ḃo shumaniwa naho kha faela yo fanelaho ya mushumi muṱwe na muṱwe. Dziṱwe faela ndi maṱwe maṱwalo nga u angaredza nga ha masia o sumbedzwaho. Khoudu ya mushumi i khou shumaniwa nayo kha mitevhe miṱuku ya 7/2. Mutevhe miṱuku wa 6/24 u shumana na Khomishini ya Madzhisitaṱaṱa na vhaṱuli vha Khothe ya Mbilo ya Mavu.

Naho dziṱwe khethekenyo kha Muhasho dzo Ḃiimisa sa zwo sumbedzwaho afho nṱha dzi Ḃo vha na manyuwaṱa wadzo wa thungo. Ofisi ya Lushaka i vhulunga rekhodo na u konanya zwa u thola, miholo nahone mafhungo ayo a Ḃo sumbedzwa sa rekhodo dzine Muhasho wa vha nadzo.

Faela idzi dzi na rekhodo dza vhashumi, milayo ya tshumelo, tzedzuluso ya vhashumi, vhugudisi, u aluswa, miholo na mbuelo, pfufho, milayo i elanaho na vhudzulo ha vhashumi, yunifomo, khoudu ya kuambarele, mafhungo a elanaho na nyambedzanoguṱe ya vhashumi, zwiimiswa zwa nyambedzanoguṱe, zwivhumbeo zwa thandululo ya fhambanaho, u Ḃiṱwalisa na u ḂibaḂekanya kha zwiṱwe zwiimiswa, vhumvumvusi na zwa zwiliwa, mbekanyamaitele dza vhupe ha u paka dzigoloi na garatshi.

Faela idzi dzi dovha dza katela vhashumi vha re kha dzikhomishini na dzikhothe, mbekanyamaitele dza nga ha ndinganyiso ya kutholele na ndinganyiso ya zwa mbeu.

7.NDAULO, NDANGO NA TSHUMELO

Faela dza ndaulo dzi na rekhodo ya tshumelo dza Phalamennde, ndaela dza Minisiṱa na ṱhoho ya ndaulo, tzedzuluso dza tshumelo nga Muhasho, ndaulo ya rekhodo, u tholwa ha vhashumi, mbalombalo/zwitatisitiki,

nyandadzo dza muvhuso, ndango, mbekanyamushumo dza thuso ya vhashumi, u tshimbila ha mirado ya khabinethe, tshumelo dza laiburari, maimo na thaitili, tshumelo dza mpakulile, tshumisano ya tshitshavha na mafhungo a zwa luambo.

8.NZUDZANYO DZA ZWA MULAYO

Mafhungo ane a elana na Mulayo wa Sialala, Mulayo wo phasiswaho, Milayo ya nga ha u sa vha na wiji, Mulayo wa Dzitshakhatshakha na kheisi dzine ho dzhiwa tsheo ngadzo kha mafhungo a re afho ntha.

9.NDAULO YA ZWA MILAYO NA MAITELE

Khomishini, tsivhudzo ya zwa mulayo, nyimelelo ya mulayo, bodo ya milayo, kutshimbizelwe kwa u tanzuela mañwalo, thendelo ya u vha mualuwa ya ñwana 'venia aetatis', ndaulo ya khothe, tshumelo dza thikhedzo ya vhutshutshisi, matshimbizele a zwa vhutshinyi na vathu vho fariwaho, beiñi, zwigwevho, khatshululo, tsedzuluso na mafhungo a elanaho nazwo.

10. MAFHUNGO A THOLAMBALELANO YA NGA NGOMU

Mivhigo, mbekanyamaitele na mbekanyamushumo dzi re nga fhasi ha khethekanyo ya tholambalelano ya tshatha ya tholambalelano ya nga ngomu, muvhigo wa phurofaiñi, tsireledzo, manyuwañi wa pfunzo, wekishopho dza u kona u topola khonadzeo dza khombo kha bindu, muvhigo wo khetheaho wa Ramulayomuangaredzi wa 31 Thafamuhwe 1998, mivhigo yo fhambanaho, Muvhigo wa King nga ha vhulanguli ha mabindu, zwitatamennde zwa masheleni zwa ñwaha, mivhigo ya ñwaha, mañwalo a nzudzanyo dza masheleni.

11. MBALOMBALO/ZWITATISITIKI

12. KHONTIRAKA

Rekhodo dzine a dzi tou elana na mishumo mihulwane ya Muhasho.

13. TSIRELEDZO YA TSHITSHAVHA NA MUVHUSO

Faela idzi dzi katela mafhungo a elanaho na mmbi dza tsireledzo, zwithavhane na hune ha vhulungwa hone zwithavhane.

14. MAFHUNGO A LUSHAKA NA TSHITSHAVHA

Lushaka na zwidodombedzwa zwa vhuñe, dzikhetho, mabebo, mbingano, na dzimpfu, ndaulo ya ifa/ndaka, tsireledzo ya zwipuka na ndondolo ya mupo, mafhungo a u vhulunga ha tshitshavha, vhumvumvusi, mitambo na vhumvumvusi, nyandadzo ya muvhuso, mafhungo a zwa saintsi, khethekanyo ya dzitshaka, Mbekanyamushumo ya Mveledziso na u Fhatshulula.

15. NDONDOLO YA TSHITSHAVHA

Thuso ya zwishumiswa, ndondolo ya vhana, u unña, mafhungo a zwa mutakalo, u lwala muhumbulo na kutshilele ku si kwavhuñi, u thomiwa na ndaulo ya madzangano na zwiimiswa.

16. KUTSHIMBILELE KHA VHUPO NA NDAULO YA VHADZULAPO

Ndaka na mushumo wa Bannga ya Lifhasi, u nwaliswa ha thaitili, u dzhena na u bva nnda ha shango, vhudzulapo na vhudzulapo ha u tou newa, u humiselwa shangoni la muthu onoyo, phasipoto, thendelo na mafhungo a elanaho nazwo, komiti ya tsivhudzo na mafhungo a sa khethululi nga lukanda.

17. NNDU DZA TSHITSHAVHA

Nndu dza Lushaka, maga a ndaulo ya rennde.

18. VHUDAVHIDZANI HA TSHITSHAVHA

19. ZWA VHURABULASI NA VHUREAKHOVHE

20. MBAMBADZO, NDOWETSHUMO, MIGODINI NA MINERALA

21. ZWA VHASHUMI

22. PFUNZO

23. MVELELE

Mbekanyamaitete nambekanyamushumo dzo khunyeledzwaho:

- Mveledziso ya Vhashumi na Ndaulo ya Khothe
- Nga ha vhafumakadzi na vhana
- Nga ha mulayo na mvetamveto

DZIÑWE NYANQADZO

- Ndiila ya u livhisa kha Vhulamukanyi vhu shumaho
- Tshandukiso ya sisiteme ya vhulamukanyi
- Desike dza u tsivhudza vhadzulapo
- Tsumbanzila dza vhutshinyi ha zwa vhudzekani
- Tshitatennde tsha mbekanyamaitete dza mbeu
- Mvetamveto ya tshata ya vhashumelwa ya vhashumisi vha khothe
- Ndaulo ya Vhutshutshisi ha Tshitshavha
- Manwalo a u thomiwa ha yuniti dzo khetheaho
- Mbekanyamushumo dza panelo dza vhathu
- Sisiteme ya vhulamukanyi yo tanganelanaho
- Sisiteme ya E-justice
- Manwalo a ndayotewa a khothe na Khothe dza Ndayotewa
- Khojdzhi ya zwa vhulamukanyi
- Ofisi ya Muimeleli wa Miya
- Thuso ya zwa Mulayo ya Afrika Tshipembe
- Ofisi ya Mutsireledzi wa Tshitshavha
- Khomishini ya Ndinganyiso ya zwa Mbeu
- Khomishini ya Ngoho na Vhupfumedzani
- Ofisi ya Muhulwane wa Khothe – mugaganyagwama wa ofisi nga nthihi
- Tshibugwana tsha mafhungo nga ha tshumelo dza Vhaimeli vha Miya

REKHODO DZINE DZA DZULA KHA MUHASHO

1. MAFHUNGO A NGA NGOMU

1/P	MBEKANYAMAITELE
1/1	VHUDZULO
1/1/2	DZIOFISI
1/1/3	MADZULO A TSHIOFISI
1/ 2	NDISEDZO NA TSHUMELO
1/3	U ENDA NA VHUENDI
1/ 4	NZUDZANYO DZA VHUDZULO
1/5	VHUDAVHIDZANI
1/6	MAGUVHANGANO A VHO RAMAFHUNGO, NDI VHADZO DZA MAFHUNGO NA ZWITATAMENNDE
1/7	NDAULO YA OFISI

2. MAFHUNGO A PHALAMENNDE, KHABINETHE NA KOMITI

2/1	PHALAMENNDE
2/2	KHABINETHE
2/3	MAFHUNGO A KHABINETHE

Izwi zwi katela sekithara dza matshilisano, sekithara dza ikonomi, u thola na u bindudza, mulalo na tsireledzo, u thivhela vhutshinyi na tshigwada tsha zwa tsireledzo, vhulanguli na ndaulo.

3. MAFHUNGO A MUHASHO

3/1	OFISI YA LUSHAKA
3/2	OFISI DZA DZINGU
3/3	KHOTHE YA NDAYOTWEA
3/4	KHOTHE KHULWANE YA KHAṬHULULO
3/5	KHOTHE KHULWANE
3/6	U THOLWA HA VHAHAṬULI
3/7	KHOTHE DZA DZINGU
3/8	KHOTHE DZA MADZHISIṬARAṬA
3/9	KHOTHE DZA MIṬA
3/10	KHOTHE DZA VHASHUMI
3/11	KHOTHE DZA MBILO YA MAVU
3/12	KHOTHE DZA MBILO ṬHUKHU
3/13	KHOTHE DZA ZWA KHETHO
3/14	VHALANGI VHA DZIREKHODO
3/15	VHAHULWANE VHA KHOTHE
3/16	MULANGULI WA LUSHAKA WA VHUTSHUTSHUSI HA TSHITSHAVHA
3/17	MULANGULI KHA MISHUMO YO KHETHEAHO
3/18	VHULANGULI HA ṬHODISISO
3/19	MULANGULI WA VHUTSHUTSHISI HA TSHITSHAVHA
3/20	VHATSHUTSHISI VHA TSHITSHAVHA
3/21	VHORAMILAYO VHA LUSHAKA
3/22	VHAIMELELI VHA MIṬA
3/23	VHORAMILAYO
3/24	VHAIMELELI
3/25	KUṆWE KUTHOLELWE KWA MULAYO NA NDAULO DZA SHERIFI, KHAṬHULO DZA TSHIOFISI, VHULAMUKANYI HA MULALO, KHOMISHINARI DZA MUANO
3/26	ZWIIMISWA ZWA MULAYO sa tsumbo KHOMISHINI YA KHWINISO YA MULAYO NA zwinwe vho.
3/27	U HWELELA MUVHUSO
3/28	U VHUISA NA U HUMISELA ZWIGEVHENGHE HE VHA ITA HONE VHUTSHINYI
3/29	MULAYO
3/30	MAFHUNGO A VHUTSHINYI
3/31	MAFHUNGO A TSHITSHAVHA
3/32	MADALO A SELI HA MALWANZHE

3/33	PFANELO DZA VHATHU
3/34	VHUSHAKA HA DZITSHAKHATSHAKHA
3/35	FORAMU DZA MIVHUSO YO ƧANGANELANAHO
3/36	MAFHUNGO O RUMELWAHO KANA U RUMELWA A TSHI BVA KHA ZWIIMISWA

4. MAFHUNGO A POŁOTIKI A DZANGANO

5. MAFHUNGO A PHURAIVETHE A MINISIƧA

Izwi zwi katela pfufho dza khuliso, mirado ya zwiimiswa, mafhungo a lushaka, mafhungo a u Ƨanganedza na a zwa vhubindudzi.

TSHIPIDA TSHA VHU 6

MAITELE A KHUMBELO

Khumbelo nga luƧingo

Khumbelo dzi si dza tshiofisi (nga luƧingo) a dzo ngo thivhelwa nga mulayo. Khumbelo inwe na inwe yo raloho yo itwaho kha Muofisiri wa Mafhungo/Mufarisamuofisiri wa Mafhungo kha nomboro ya luƧingo yo Ƨetshedzwaho kha manyuwala uyu i do dzhielwa nƧha nga nƧa ha musi muofisiri wa Mafhungo/Mufarisamuofisiri wa Mafhungo o sumbedzisa uri mbetshelo dza Mulayo dzi fanela u tevhedzelwa – kha nyimele iyi, hu fanela u Ƨadziwa Fomo ya A.

Tswikelelo nga u tou funa

Mafhungo ane a dzula a hone a do wanala kha Ofisi dza Muhasho kana nga tshivhumbeo kana nƧila yo humbelwaho ngayo, arali izwi zwi tshi pfala kana zwi tshi konadzea. NƧila dza tswikelelo dzi do katela: u sedza na u ita khophi ya linwalo arali zwi tshi Ƨodea nahone ho no itwa mbadelo dza khophi dzo tiwaho.

Tshipida tsha vhu 14(1) (d) khumbelo

- Muhumbeli u fanela u Ƨadza fomo i fanaho na yo phirinthewaho kha Gazethe ya Muvhuso (NƧivhadzo ya Muvhuso ya vhu R187 – 15 Luhuh 2002 – Fomo ya A).
- Muhumbeli u fanela u sumbedza tshivhumbeo na nƧila ya tswikelelo ine ya khou Ƨodea sa zwo sumbedzwaho nga tshipida tsha vhu 29.
- Muhasho u do lwela uri u Ƨetshedze tswikelelo nga tshivhumbeo tsho humbelwaho nga nƧa ha musi izwi zwi tshi do khakhisa kushumele kwavhuƧi kwa Muhasho.
- Kha u Ƨetshedza tswikelelo Muhasho u do dzhiela nƧha u vhulungwa ha manwalo, u thithisa pfanelo dza manwalo na mbadelo dzo sumbedzwaho dzi do tea u badelwa khumbelo i sa athu u tshimbizwa nahone hu sa athu u Ƨetshedzwa tswikelelo.
- Muhumbeli ane a khou imelela muinwe u fanela u Ƨetshedza zwidombedzwa zwa vhuimo vhune a khou imelela a khaho.
- Muhumbeli a sa koni u vhala kana u nƧwala a nga tou humbela nga mulomo nahone Muofisiri wa Mafhungo/Mufaisamuofisiri wa Mafhungo u a vhothea u thusa muhumbeli onoyo.

TSHIPIDA TSHA VHU 7

MBADELO ZWI TSHI YA NGA MULAYO

“Muhumbeli ane a vha muṅe”

Muṅwe na muṅwe ane a khou ṭoḡa mafhungo a elanaho nae u vhidzwa u pfi ndi muhumbeli ane a vha muṅe nahone a badeliswi .

“Muhumbeli”

Mbadelo dza khumbelo dzi badelwa kha tshiimiswa tsha muvhuso tshiṅwe na tshiṅwe nahone ndi R35-00 sa zwo sumbedzwaho nga Ndaulo kha Mulayo. Zwiṅwe hafhu kha khophi kana maṅwalo o humbelwaho, izwi zwi ḡo badelwa u ya nga tshivhumbeo tsha mbadelo sa zwo sumbedzwaho nga Ndaulo na Muofisiri wa Mafhungo/Mufarisamuofisiri wa Mafhungo a nga badelisela na tshifhinga tsho fhedzwaho kha u tshimbidza khumbelo yeneyo.

TSHIPIDA TSHA VHU 8

NDILA DZA MBADELO

Mbadelo dzoṭhe dzi ḡo itwa nga kheshe kha Khothe ya Madzhisitaraṭa/kana Ofisi ya Dzingu kana nga u tou diphositha kha akhaunthu ya bannga ya Muhasho.

Zwidodombedzwa zwa bannga zwa Muhasho ndi zwi tevhelaho:

Standard Bank
Account number: 010147136
Branch code: 010045
Type of account: Department of Justice and Constitutional Development Vote Account
Deposits

Nomborondaula: 7/6/9 Tshifani na Thangeladzina zwa Muhumbeli

ZWA NDEME: A hu na khumbelo ine ya ḡo tshimbidzwa nga nṅa ha musi mbadelo dza khumbelo dzo no badelwa ho fanelaho – tshipiḡa tsha vhu 22(1) tsha Mulayo.

TSHIPIDA TSHA VHU 9

THANDULULO DZINE DZA VHA HONE ARLI MBETSHELO DZA MULAYO DZI SA KHOU TEVHEDZELWA

Mulayo u tendela maitete a khaṭhululo ya nga ngomu zwi tshi ya nga tshipiḡa tsha vhu 74 na 75. Minisiṭa ndi ene mulanguli ane a sedzulusa tsheo iṅwe na iṅwe yo itwaho kha khaṭhululo.

A re na mbilaelo u na tshikhala tsha u ya khothe arali a songo fushea nga tsheo yo dzhiwaho nga mulanguli o fanelaho.

TSHIPIDA TSHA VHU 10

U KHWINISA MANYUWAĽA

ManyuwaĽa u ȡo khwiniswa nga murahu ha miŋwedzi ya fumimbili nga murahu ha nyandadzo ya u thoma ya manyuwaĽa.

ManyuwaĽa wa Muhasho wa Vhulamukanyi na Mveledziso ya Ndayotewa zwi tshi ya nga Mulayo wa ŦhuŦhuwedzo ya Tswikelelo kha Mafhungo wa 2000 (Mulayo wa Vhu 2 wa 2000) wo anȡadzwa nga nyambo dzoŦhe dza tshiofisi dza fuminthihi.

TSHIPIDA TSHA VHU 11

U WANALEA HA MANYUWAĽA

ManyuwaĽa uyu u ȡo wanalea kha vhupo ho tiwaho nga Mulayo wa Mbulungelo ya zwa Mulayo, na kha ofisi dza Khomishini ya Pfanelo dza Vhathu sa zwo sumbedzwaho kha Tshipida tsha vhu 3 afho nŦha.

MBADELO DZA REKHODO DZA TSHIIMISWA TSHA MUVHUSO SA ZWO SUMBEDZWAHO NGA NDAULO DZA ZWINO KHA MULAYO

Mbadelo dza u bveledzwa hafhu, ho sumbedzwaho kha Tshipida tsha vhu 15(3) tsha Mulayo ndi dzi tevhelaho

(a)	Kha fothokhophi inwe na inwe ya siaŦari Ľa A4 kana tshipida tsha zwenezwo	0-60
(b)	Kha khophi inwe na inwe yo phirinthewaho ya siaŦari Ľa A4 kana tshipida tsha zwenezwo	0-40
(c)	Ine ya vha kha khompyutha kana ya elekiŦhironiki kana tshivhumbeo tshine ya vhalea nga mutshini u wana khophi ine ya vha kha tshivhumbeo tshi vhaleaho nga khumphyutha -	
	(i) disiki ya ŦŦifi	5-00
	(ii) disiki	40-00
(d)	(i) Ŧhalutshedzo ya zwifanyiso, kha A4 kana tshipida tsha zwenezwo	22-00
	(ii) Khophi ya zwifanyiso	60-00
(e)	(i) Ŧhalutshedzo ya rekhodo dza u thetshesesa, siaŦari Ľa A4 kana tshipida tsha zwenezwo	12-00
	(ii) Khophi ya rekhodo ya u thetshesesa	17-00

Mbadelo dza khumbelo dzine dza badelwa nga muhumbeli muŋwe na muŋwe, nga nŋȡa ha muhumbeli ane a vha muŋe wa rekhodo dzo sumbedzwaho kha tshipida tsha vhu 22(1) tsha mulayo, ndi

35-00

Mbadelo dza tswikelelo dzine dza badelwa nga muhumbeli kha tshipiḁa tsha vhu 22(7) tsha Mulayo, nga nḁa ha musi dzo tendelwa nga fhasi ha tshipiḁa tsha vhu 22(8) tsha Mulayo, ndi dzi tevhelaho:

(a)	Fothokhophi inwe na inwe ya siaḁari ḁa A4 kana tshipiḁa tsha zwenezwo	0-60
(b)	Khophi inwe na inwe yo phirinthewaho ya siaḁari ḁa A4 kana tshipiḁa tsha zwenezwo	0-40
	Kha khomphyutha kana eḁekitiironiki kana tshivhumbeo tshi vhaleaho nga mutshini	
(i)	disiki ya stifi	5-00
(ii)	disiki	40-00
(c)	(i) Ṭhalutshedzo ya zwifanyiso, kha siaḁari ḁa A4 kana tshipiḁa tsha zwenezwo	22-00
	(ii) Khophi ya zwifanyiso	60-00
(d)	(i) Ṭhalutshedzo ya rekhodo dza u thetshesesa, siaḁari ḁa A4 kana tshipiḁa tsha zwenezwo	12-00
	(ii) Khophi ya rekhodo ya u thetshesesa	17-00

U ṭoḁa rekhodo u itela u bviselwa khagala hadzo ndi, **R15-00** nga awara inwe na inwe kana tshipiḁa tsha awara, zwi sa kateli awara ya u thoma, ine ya vha i ṭoḁeaho kha u ṭoḁa uho.

Mbadelo dza poswo dzine dza badelwa musi khophi ya rekhodo i tshi fanela u tou posiwa kha muhumbeli.

U itela ndivho ya tshipiḁa tsha vhu 22(2) tsha Mulayo, hu shuma zwi tevhelaho:

- (a) awara dza rathi sa awara dzine dza fanela u fhela musi hu sa athu u badelwa diphosithi; na
- (b) tshararu tsha mbadelo dza tswikelelo tshi tshi badelwa sa diphosithi nga muhumbeli.

Fomo dza khumbelo

Khumbelo ya tswikelelo ya rekhodo, sa zwo sumbedzwaho kha tshipiḁa tsha vhu 53(1) tsha Mulayo, i fanela u itwa nga Fomo ya A ya Muengedzo.